

Nro. 42.

A' FELS. R. TSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Novembernek 24-dik napján 1795.
esztendőben.*

Hadi Történetek.

A' múlt varárnap idejött staféta által követke-
ző hadi történetekről tudósittya Gr. *Clerfayt*
F.M. a' Felséges udvari hadi Kancelláriát: Nov. 11-
dikén meg támadván *Marceau* Fr. Generális a'
Jourdán armádiától való avantgárdéval, a' *Nahe*
vizén túl *Kreuzenach* előtt, *Brugglach* Cs-K. Feld-
marsál Lajtinánt vezérlése alatt lévő külső vigyá-
zó seregeinket által nyomta azt ezen a' vizén; ha-
nem ellene küldetvén a' Frankóniai kerületnek Ge-
nerál Majórja *Salm* Gróf, *Kreuzenachot* el foglal-
ta, egy Fr. ágyút el nyert, és ismét le telepedett
a' *Nahe* vizén túl lévő tetőkön. Ezen tsátában
különös vitézséget mutattak a' *Kolóniai* és *Fran-*
kóniai batallionok, és a' Generál Stábnál lévő Cs.

Kir. Fel hadnagy *Timát* — Hertzeg *Hohenlóhe* Cs. K. General Majórt is meg támadta azon időben *Stromberg* mellett az ellenség, és vissza nyomta *Bingenig*: minekutánna mindazáltal a' *Waldek* dragónyosai segítségére mentek, és 400 Frantziát öfzve aprítottak vólna, a' többi el futott.

Mihelyt értésére adatott Gróf *Clerfayt* F. Marsálnak a' *Kreuzenachi* tsatának szerentsés ki menetele, és *Jourdán* Fr. Generálisnak maga vissz- sza vonása; azonnal el tökéllette magában, hogy a' *Pichegrü* Generális vezérlése alatt lévő, és *Oggersheimtől* fogva *Kirchheimig* nyuló lineában fekvő Fr. ármádiát meg támadja. Az *Oppau Frisenheim*, *Hammersheim* és *Epstein* nevű helységeken, nem külömben *Oggersheim* várasában lévő Frantziáknak ki üzetéseket Gr. *Latour* F. M. Lajtinántra bizta, a' ki is szerentsésen végbe vitte e' dolgot, és 6 ágyút, és számos munitziós szerket nyert el. Egy másik Cs. K. colonne *Lamsheimra*, a' harmadik *Waisenheimra* ütött, és ám- bár a' sok ingovanyos helyek, vizi tsatornák, patakok, és gödrök miatt nem kevés nehézségekkel kellett nekik küzködni: még is mindazáltal szerentsések vóltak annyiban, hogy zabolán tartották az ellenséget. *Oggersheimnak* és *Frisenheimnak* el foglalása után mindjárt egynéhány batalion gyalogságot, és eskadrón lovasságot küldött a' *Manheimi Rénusi* sántzokhoz, a' mellyek üresen találtatván, már most egészlen bé zárták *Manheim* városát.

Gróf *Clerfayt* tanúbizonyság tétele szerént ezen különbkülönbféle történetekben különösen meg különböztették magokat Gr. *Latour* F. M. Lajtinánt, Gr. *Kollowrát* General Majór, és *Szuháy* fő Strázsamester az alattok lévő ártilleria corpussal, mellyről bővebb tudósítást várunk ennekutánna. A' fent nevezett helységek el vételének alkalmatosságával egynéhány száz hóltjaink, és sebbe esteink vóltak, de sokkal több vólt az ellenségnek. Illyenképen minden tanyáiról ki nyo-

matván *Pichegrü* Generális, a' *Rébach* vize háta megé vonta magát; győzedelmes seregeink pedig a' *Mundenheim* és *Türkheim* közt lévő tetőkön telepedtek le.

Gróf *Wurmser* lovas Generálistól is egy staféta küldetett és jutott ide a' múlt szombaton este, a' ki arról tudósít bennünket, hogy minekutánna Gróf *Clerfayt* armádiája *Frankenthal*hoz ment, és Gr. *Latour* F. M. Lajtinánt egynéhány heves tsatában hátrább verte volna az ellenséget, annyira meg rémült a' Frantziáság, hogy a' *Manheimnél* lévő *Rénus* hidját el bontván, a' folyó viznek eresztette, de az a' Horváth véghegi batalionok szemek láttára el fogták 's ki hordták a' szárazra.

Nemcsak erőssen öszve szorították; hanem keményen is lövöldözik Német Országának leg szebb városát *Manheimot* az Austriai győzedelmes seregek. Hallyuk meg, mit szól egy Nov. 11-ikén *Rénus* mellett költ magános levél: Tegnap, *úgymond*, fel kérte *Wurmser* Generális *Manheimot*, hanem üres válasznyervén mindjárt hozzá fogtatt az ágyúzáshoz, és estéli 6 órakor már két helyen támadt abban tűz, 's annyira el hatalmazott, hogy 8 órakor távolról is láttatott annak lángja, és másnap reggeli 6 óráig szüntelen tartott. Hasonló hirrel kedveskedik egy Nov. 13-dikán költ levél az újságokon kapkodó *Publicumnak*: „Tegnapelőttül fogva, *úgymond*, keményen szorongattik *Manheim* várasa, az abba repülő haubitza, gránátok, és tüzes golyóbisok által, mellyeknek tüze egynéhány helyett tüzet támasztott az épületekben. *Heidelbergából* is azt írják, hogy Nov. 12-dikén viradtakor sűrű haubitza golyóbisokat repítettek bé az ostromló seregek, a' mellyek által támadott tűz a' kazármát, egy szalmával telylyes magazinot, és két szép épületet meg emészett. Sőt az újabb tudósítások szerént, a' várasnak sántzaig bé nyomúltak az ostromlók, 's kétség kívül ma hólnap capitulálni kell a' várasnak.

Gr. Wurmser olly fel tétellel akar az ostromlás-tól meg szünni, hogy a' bennlévő Fr. őrizet egészen rabságra vitessék.

Kolóniából iratik Nov. 7-dikén, az ott lévő Fr. nemzeti képviselők dob szó alatt hirdették ki, hogy a' *Maás* és *Rénus* közt táborozó Fr. ármádiának táplálásáról gondolkozzanak a' lakosok, különben kéntelen leszen magát vissza húzni, 's tulajdon védelmezésekre hagyni őket.

Olasz Ország.

Mind a' szökött Fr. katonák, mind a' tábori spionok erősítették, hogy a' *Kellermann* Generális ármádiája erőssen készül a' Cs. K. és *Pedemonti* seregek ellen. Hogy nem hazudtak abból is világos, mivel *Devins* hadi Tármaster is éjjel nappal készíti hadi népét a' maga védelmezésére. — Nov. 15-dikén viradtakor erős ágyú ropogás hallatván *St. Spirito* felől, mindenek úgy vélekedtek, hogy a' Cs. Kir. seregekre ütöttek a' Frantziák, melly miatt *Finaléből* és *Loanóból* sok lakosok el futottak; hanem értékre esvén, hogy az említett ágyúzást a' Cs. K. seregek által készitetett batriák okoztak, ismét vissza mentek honnyaikba. A' *Génuai* respublikánál lévő Fr. minister *Williars* úr a' Fr. törvénytévő corpusnak tagjává választatván haza hivatott, mellyből ő nem sok jótjövendöl magának. *Hotham* Anglus Admirál, és a' *Génuában* lévő Anglus minister *Drake* úr is haza hivattak.

Az *Alpesi* Fr. ármádiához újobban számos segítő seregek mentek a' *Pyrenéusi* ármádiától, e' mellett 14 munició, és eleséges hajók, — Az *Austriai* seregek sem nép, sem munitzió, sem eleség nélkül nem szükölködnek, és jó bé is szantolták magokat. A' Frantziák *Szavonának* nap nyugoti részén igyekeznek a' szárazra ki szállani, melly fel tételekben talán bóldogólni is fognak, mivel azok az Anglus hajók, a' mellyek őket meg aka-

dályoztathatnak, most *Korsikából Livornóba*, majd ismét *Livornóból Korsikába* menni kénytelenítettek. Nov. 3-dikán 67 eleséggel megterhelt hajók mentek ki a' Genuai kikötő helyből Fr. Ország felé, és semmi akadályt nem szenvedtek úttükben. Egy Nápolyi hadakozó hajó két nagy Török hajót rablott el, mellynek eggyikén a' *Skutari Basa* igen szép leánya vala, a' kit édes atya a' Török Császárnak akart ajándékba küldeni. —

Paoli Generális pensióját megkettőztette az Angliai király; de olly feltétel alatt, hogy életének hátra lévő részét *Londonban* töltsse el. Ezért, és a' *Korsikai* Vice Királynak adatott tellyes hatalom miatt költözött ő ki hazájából. *Livornóban* egynéhányszor conferentziát tartott *Hotham* Admirálissal. Most már *Korsikában* is sok rabló hajók készíttetnek ki a' Frantziák ellen.

Frantzia Ország.

Az úgy nevezett öreg Tanács (melly a' mint múlt alkalmatossággal költ *Kurirunkban* jelentettük, 200 tagokból áll) Nov. első napján tartott gyűlésében elsőben is a' végre hajtó directorium tagjainak ki választásában foglalatoskodott. A' kandidátusokat az 500 személyből álló ifjú Tanács választotta ki. Ezek közül *Lareveillére-Lepeauxra* 216; *Letourneur de la Manche-re* 289; *Reubetre* 156, *Sieyesre* 150; *Bartásra* 129 voksok mentenek; mellyre nézve mindjárt akkor nevenként ki nevezte őket az öreg Tanács előülője; és mind az öreg mind az ifjabb Tanácsnak tudtára adatta. A' következő nap tartott gyűlésben egy levelet küldött *Sieyes* az öreg Tanácsnak, mellyben egynéhány okokat hordott elő, hogy ő a' végre hajtó directorium tagjává még most nem lehet, és csak az ifjú Tanács közt akar maradni. Illyenképen ismét 10 kandidátusokat választott az ifjú Tanács, 's mindjárt akkor az öreg Tanácsnak

küldötte azoknak neveiket, a' kik közül *Cambaceres* választatott *Sieyes* helyett.

A' végre hajtó directorium tagjainak illy tulajdonságai és kötelességei lesznek: 1.) Leg alább 40 esztendősenek kell nékiek lenni. 2.) A' törvénytévő corpus, az az, az öreg és ifjabb Tanács tagjai közül kell választatni. 3.) Minden esztendőben egy tagnak kell abból ki lépni 's helyette egy más tagot választani a' fellyebb írt módon. 4.) Egy se lehet 5 esztendő alatt a' directoriumnak másodszor tagjává, 5.) Vér szerént való atyafiak, testvérek, sógorok, sem a' le, sem a' fel felé, sem az oldalra menő ágból valók ötödik grádusig nem lehetnek egyszerre tagjai a' directoriumnak, hanem 5 esztendő el múlása után. 6.) Hogyha valamelyik tag vagy meg hal, vagy hivatalját leteszi, vagy attól meg fosztatik, 10 nap alatt egy más tagot kell helyette választani, a' ki tsak addig viselheti hivatalját, míg az előtte lévőnek esztendeje ki telik. 7.) A' directoriumnak minden tagja 3 hólnapig visel előülőséget a' reá következő sor szerént. 8.) Minden végzéseknak az előülő írja a' maga nevét alája, és ő petsétli le azokat, az ő gondviselése alatt leszzen a' directorium petsétye is. 9.) A' törvénytévő corpusoknak törvényei, és actai ő hozzája küldetnek. 10.) A' directorium semmit nem végezhet, hogy ha két harmad része a' tagoknak jelen nintsen. 11.) Maga közül egy titoknokot kell nékik választani, a' ki az expediált dolgoknak maga nevét alája írja, és az elő fordúlt dolgokat laistromba vegye. 12.) A' directoriumnak kötelessége leszzen a' törvényeknek rendelése szerént a' respublikának külső és belső bátorságára gondot viselni, hadi erejét igazgatni, a' kórmányozó vezéreket ki nevezni, úgy mindazáltal, hogy azok se vér szerént való atyafiak, se rokonai ne legyenek. 13.) Ó nevezi ki a' maga tagjai közül a' végre hajtó közönséges ágenseket is. 14.) A' directorium nevezi ki az olztálybéli adó bészédőket, a' kórmányozókat, a'

fő póstamestereket 's a' t. 15.) Ő vigyáz a' finán-
 tziára, ő nevezi ki ennek kórmányozóit. 16.) A'
 directoriumnak egy tagja sem mehet ki a' respub-
 likának tartományaiból addig, míg ezen hivataly-
 lyát viseli, 's azután is tsak két esztendővel hi-
 vatallyának le tétele után, és akkor is köteles
 léfzen a' törvény tévő Corpusnak számot adni,
 hová, és mi végre megy, és meddig akar a' respub-
 likán kívül mulatni? 17.) A' directorium tagjait
 is szabad léfzen törvénybe idézni, hogyha a' res-
 publika pénzt el vesztegetik, annak ellenségeivel
 tzimboráznak, constitutióját fel forgatni, és a'
 közönséges bátorságot, és tsendességet meg há-
 borítani kívánnyák. 18.) Az egész directorium el-
 len közönségesen, vagy annak tagjai ellen külö-
 nösen való vádakat legelsőben is az ifjabb Ta-
 nátsnak kell írásba bé adni, az el vádoltatottat
 törvénybe idézni, a' Tanáts belső szobájában meg
 visgálni, és ha bűnösnek találtatik, az öreg Ta-
 náts gátorja eleibe állítani, a' törvény ízerént ott
 is meg visgálni, maga mentségeit meg halgatni,
 és ha ott is bűnösnek találtatik, hivatallyától ide-
 iglen meg fosztván, a' criminále forumhoz küldé-
 ni, de ha ettől ártatlannak lenni ítéletük, előbbi
 hivatallyába vissza állítani. 19.) A' directorium-
 nak tagjai 4 napnál tovább ki nem maradhatnak,
 és a' gyűllés helyétől 4 mélföldnél meszszebb nem
 metnek a' törvénytévő corpusnak híre nélkül. 20.)
 Sem oda haza, sem másut nem viselhetnek más
 köntöst hanem tsak azt, a' melly nékiek rendel-
 tetett. 21.) A' Directorium őrizetére 120 gyalog,
 és 200 lovas vitéz állitassék ki, a' kik azt min-
 den közönséges tzeremóniákban kísérni fogják,
 22.) Minden Directorium tagjának két ember strá-
 zája, szabad kvártéllya, és 10000 mazsa búza
 árra fizetése léfzen.

A' municipalitásoknak, az az, az osztálybéli
 polgári előjáróknak, és törvény székek tagjainak
 ki választásokra újjobban öfzve fognak gyűlleni

a' választó gyülekezetek, minekutánna a' Conventnek meg szűnése után a' Fr. respublikának törvénytévő corpusai fel állitattak volna. Minde nek nagy várakozással vagynak az eránt, minémű folyása lesz ennekutánna a' közönséges dolgoknak? jobb é vagy rosszabb, mint vólt a' Convent idejében?

Azoknak az Anglusoknak, és emigránsoknak, a' kik az *Artésiai* Gróf vezérlése alatt Frantzia Ország ellen küldettek, jelenvaló környülállásait ekként festi le egy *Párisi* közönséges levél: „Az Anglusok *XVIII Lajos* nevében fel kérték a' *d' Yeu* szigetet, de ez nem ő, hanem az Anglus király alá vetette magát, és már most Anglus vitorla lobog abban. Az ott lévő Anglus kome ndáns igen jó katona fenyítéket tart ottan, és külön választotta a' Brittusokat a' Fr. emigránsoktól, kiknek száma 800-ra megyen; az *Artésiai* Gróf ott való mulatása alatt minden pompa nélkül élt, és nagyon szomorkodott azon expeditiónak szerentsétlen kimenetele miatt. A' *Bourbonni* hertzeg 8 napig való ott mulatása után Angliába vissza tért. Mind az Anglusok, mind az emigránsok azon iparkodnak, hogy a' *Wendei* pártosokkal egyet érthessenek, 's felettébb nyughatatlankodnak, hogy semmi hírt nem hallanak *Charettéről*, és épen ez leg főbb oka, hogy semmihez nem kezdenek.

A' Frantzia respublikának finántziája olly szegény állapotra jutott, hogy maga a' Convent is felettébb tartott a' közönséges bankrotirozástól, melly miatt igen alább szállott a' papiros pénznek a' betse. Úgy irják, hogy mostan 30 millió livráni papiros pénz vagyon folyamában; *Dubois Crance* nem régiben azt hirdette ki egy közönséges levelében, hogy mennél alább szállott az assignátáknak a' betse, annál többet készitetett a' fő kórmányfőnök a' közönséges szükségnek kipótlására, és hogy ebben az esztendőben 20 millió.

ra ment annak a' száma. Errevaló nézve leg elsőben is a' respublika finántziájának meg jobbításáról gondolkoztak a' törvényhozó corpusok, és mihelyt lábra állott az 500 tagokból álló Tanács, mindjárt titkos gyűllést tartott a' finántziának jelenvaló állapotjáról; de még eddig egyéb eszközt nem talált annak jobbítására, hanem egy olly commissiót rendelt ki, melly azon tárgynak meg jobbítására fordítsa foglalatosságait.

Egy Párisi újság író illyetén panegyrica orációval temette el a' régi Conventet: „Mellyik *Tacitus* fogja ezen gyülekezet dolgainak, tetteinek, fortélyainak és sok jó's rosz tselekedetinek históriáját megírni? Esméretlen emberek három esztendeig tartott uralkodások alatt annyi erőt, méltóságot, és kegyetlenséget mutattak, hogy tellyeséggel okunk nintsen a' régi Róma virtusainak irigylésére, és az első Császárok kegyetlenségének követésére. Alávaló Orvosok, Prókátorok, és író deákok egyszeriben nagy politikusokká, hatalmas törvénytévökké és vakmerő hérosokká lettenek. Le rontottak Európát, meg változtattak alkotmányát; bátor kezeikkel alá írták neveiket a' sok 100 királyok örökösére mondott halálos sentenciának, öfzve tördelték az 1400 esztendőig fenn állott birodalomnak meg szentelt királyi páltzáját, 's egész Európa ellen hadat indítottak. *Wilhelm* sem adta magát vakmerőbb bátorságra, a' midőn Angliába ki szálván hajóit meg égettette, hogy ekképen magának se lehessen alkalmatossága a' hátrálásra. Pénz, hitel, fegyver, ártilléria, puskaapor, ármádia nélkül, *Dümourier* által el árultatván, *Valentziát* Austria, *Tulont* Anglia kezében adván, e' mellett 90 mélyföldre tartott tartományát 150000 *Wendeisták* el pusztítatván, egygyetlen egy decretuma által egész Fr. Országot fegyver készítő műhelyé, és salétrom termő bányává tették. Másfél millió ember öltözött parantsolatjokra fegyverbe, 's minden részről győ-

zedelmeskedett. A' Conventnek bolondsága a' régi diplomatikusoknak böltességét sarkából ki forgatta, azok a' Generálisok, a' kik a' köz nép rendéből léptek ki, és néhány hólnapokkal annakelötte all tisztek vóltak, tsinálták ki a' hadakozásnak plánumát, és Európának leg nevezetesebb hérosain is diadalmaskodtak. Ó Convent! a' te uralkodásod alatt tétetett tsudáknak és otsmányságoknak a' következő maradék hitelt nem adhat. “

Az öreg Tanátsnak első gyűllésében elsőben is arra intette az előülő a' halgatókat, hogy süvegeiket levévén sem tettzéseknak sem kedvetlenségeknak külső jeleit ne mutassák, mellyet jóvá hagyták 's el is végzették a' Tanátsnak tagjai. — Annakutánna fel menvén az orálló székbe *Charlier* igen buzgó patrióta azt javasolta, hogy azon első gyűllésnek nevezetessé való tételére minden tagok esküvéssel kötelezzék arra magokat, hogy ők mindenkor kézsek lesznek a' respublika boldogságáért meg halni. „Mutassuk meg, *úgymond*, mindjárt eleinte a' Rojalistáknak, minémü férfiakat várhatnak belölünk, és melly keveset fog nékiek használni, akármelly gonosz tanátsokat forallyanak szivekben ellenünk. Örökre meg kell a' respublika alkotmányának erősíteni. — Kinek kinek közülünk kézzen kell lenni mint a' Római *Brutusnak* tulajdon gyermekeinek fel áldozására is, hogyha ők hazájoknak árulóivá lennének. “ *Charies Lacroix* azt jegyzette meg *Charlier* befzédjére, hogy nem szükség nékiek meg esküdni, mivel minden tag olly fel tétellel válalta magára mostani hivatallyát, hogy tellyes erejével igyekezzen a' respublikát fenn tartani, 's védelmezni.

Török Birodalom.

A' *Konstántzinápolyban* lakó Anglus követ 8 hólnapra való engedelmet nyerven *Londonba* uta-

zott. A' Fényes Porta ugyan mély halgatásban vagyon, de azomban az új hadi seregeket szüntelen fegyverben gyakoroltatja, és sok hadakozó hajóhoz szükséges építő fákat gyűjtet öszve. — Még most semmi szűke nints *Konstántzinápolyban* a' kenyérnek, de félni lehet a' nagy drágaságtól, mivel igen sok gabona, búza, és eleség takarítatik valahová, de hová? kevesen tudják.

Az Oláh Országban kegyetlenkedő pestis okául a' Fényes Portának azt a' tselekedetét teszi egy *Bukareszti* levél, melly szerént a' szántó vető embernek kevés termését erőszakkal is el vétette, és csak egy harmad részét fizettette meg a' piatzi árrának. Illyenképen se gabonája, sem pénze nem lévén a' szegény embernek, kukuritza tsutkából, fa héjból, 's több efféle testet nem tápláló, hanem inkább vesztegető lisztből készült sikeretlen pogácsákkal enyhítette éhségét, mellytől semmi erőt nem kapván elsőben rothasztó hidegbe, annakutánna pedig pestisbe esett, melly által sok ezerek temetettek a' föld alá.

A' *Konstántzinápolyba* uralkodott nagy pestis az időnek hidegre lett fordulása után egy kevéssé meg szűnt. A' Fényes Porta és Orosz Birodalom közt újjabb egyenetlenség kezd támadni, mellynek válóságos okát senki ki nem tudja kitalálni. Az Orosz követségnek Talmátsával, a' ki az Orosz követ nevében valamelly bizonyos dolgot kívánt a' *Reis-Effenditől*, igen rúdul bánt ez a' Török minister, mellyre nézve az Orosz minister *Pétersburgba* küldött kurirja által jelentést tett arról az Orosz Császárnénak. — Félő hogy orosz következesei lesznek e' dolognak; valamint ennekelőtte, úgy most is erős hadi készületeket tétet a' Fényes Porta.

Nagy Britannia.

A' leg közelebről ki jött *Bétsi* udvari diáriumából, a' mostani leg nevezetesebb dolgoknak

folyása iránt, a' következendő tudósítást olvas-
suk: —

Hogy minekutánna a' Király a' Parlamentum
ülését Octob. 29-ikén el kezdette volna, nemtsak
a' Király, hanem még a' maga kabinet minister-
jei is, a' kik a' király szekere előtt mennek vala,
némelly fel ládzaadott istentelen gonosz emberek
miatt, a' többek között nevezetesen *Portland* her-
tzeg, Gróf *Chattam* és *Gloucester* Hertzeg is, ve-
szedelmes környülállások között lettenek volna.
A' Király a' Parlamentom gyűlése felső házába bé
menvén, egészen el rettenve a' *Lord Kacellárius*-
nak ekképen szóllott: *My lord!* reám löttének. —
Vissza térvén pedig a' Király a' Parlamentomból,
a' kotsija ablakát a' menetel közben bé hajtot-
ták, melly alkalmatossággal e' nagy tojongásba
valamelly istállóbeli szolga a' szekerek alá esvén,
és kereltül járattatván, meg hólt miatta. Maga
pedig a' király *Sz. Jamesbe* szerentsésen vissz-
ment. — Azonközben *Lord Westmoreland*, a' ki
a' király szekerebe ül vala, a' Parlamentom felső
házában úgy adta vala fel, hogy ő, és masok,
kik vele együtt a' királyt kísérik vala, úgy vé-
lekednének, hogy a' király szekere ablaka szél-
puska által lövetett volna bé, a' királyt akarván
meg löni, a' mint azt az a' követske is mutatta,
melly leg elébb a' király szekere ablakát találta
vala. Mellyre a' Parlamentom felső házában egy
titkos Commissió a' végre állitatott fel, hogy az
a' király gyilkossait ki nyomozva fel keresse. —
Gr. Westmoreland, *Lord Onslow*, *Wornton*, könyv-
áros *Stockball*, és más személyek kérdőre vonat-
tatván, arról tettek bizonyyságot, hogy a' nép a'
király szekerét mi módon tartóztatta meg? midőn
a' király *Sz. Jamesből* szokása szerént a' királyné
palotájában akart volna menni ebédre, tsak két
szolgája lévén maga mellett, mellyre a' király
gárdái oda nyargalván, a' fel ládzaadott népet egy-
mástól el oszoltatták. A' melly kö a' szekér ab-
lakán bé hajtattott, az a' király ábrázattya eleibe

esett le, annak bé hajtója pedig azonnal el fogattott. A' király a' királyné szobájába bé lépven, a' meg esett dolgon a' királyné igen erőssen meg ijjedett. A' király pedig a' történetet minden nyughatatlanságon kívül elő beszélvén, azt erősíti vala, hogy ő mindent a' leg tökéletesebb meg győztetésből tselekedvén, magát az Isteni gondviselés óltalma alatt bátorságosnak tartja lenni.

Ki menvén a' király a' parlamentomból a' megtett beszédje után, a' felső házban egynéhány órákig való mély tsendesség vólt, melly idő alatt azon egynéhány Lordok, kik a' történeten jelen vóltanak, egymás között öszve beszélvén, a' határozottatott meg, hogy a' Parlamentomból minden idegenek ki küldessenek. A' Lordok pedig meghalgatván a' kérdökre vonattatott személyeknek, a' király szekerét meg tartóztatott, és azért fogásra tétetett személyek iránt való bizonyság teteleket, 's az iránt a' felső és alsó ház együtt conferentziát tartván, a' határozottatott meg, hogy mind a' két háznak a' királynak a' veszedelméből való ki menekedése felett való öröme jelentésék ki, és egyfersmind a' király az eránt tétetődjék bizonyossá, hogy a' gouofzságos tselekedetek rövid idő alatt méltó büntetésre fognak vonattatni.

Stewart a' Parlamentom alsó házában az iránt tett jelentést, hogy ámbár a' Frantziákon, a' szárazon való gyözedelmek nem mindennél vóltanak légyen is fényesebbek, de még is azokat úgy lehet tartani, mint gyözedelmeket, avagy tsak azért is, hogy a' Frantziák már arra kényszerítetttenek, hogy a' magok rettentő systemájokat el hagyván, gyengébbekkel éljenek. Hogy pedig a' Frantziák a' jelenvaló hadat sokáig nem folytathattyák, onnan igyekezett meg mutatni, hogy az ő jövedelmek, és pénzbéli tehetségek, nem mindennél nagyobb, e' mellett mind az Országbeli belső háború, mind pedig az egész népnek a'

békesség után való sohajtazásai arra mutatnak, mellyre való nézve velek békességre lépni nem is lehet. *Sheridán* pedig egélszín más gondolkozással lévén, a' király belzédin való bámuláson kezdte el a' maga beszédét, mondván: Nem érdemlé méltó meg fontolást, hogy *Hannovera*, *Hassia*, *Prussia*, *Saxónia*, *Toskána*, *Spanyól Ország*, és *Hollandia* a' Frantziákkal békességet kötöttek? Nem méltó é az a' meg gondolásra, hogy a' Frantziák *Düsseldorfot* és *Manheimot* bírják? hogy ők a' tengeren is erősebbek minálunknál, és nem régiben is a' mi *Levantei* flottánkat el vették? Hát a' napnyugoti *India* és *Jamaika* veszedelmei olly számba se vehetők, hát *Quiberon* és *d' Yeu* nevezetű szigetek, a' mi manufacturáink meg tsökkenése, a' nemzet adóssága, és a' kenyszerítő éhség nem elég indító okoké? 's a' t. — A' mi a' Frantziák és *Hannovera* között kötött békességet illeti, mellynek kötését a' *Hannoverei Státus* szükségesnek tartotta lenni, annyival is inkább, mivel azon választó Fejedelemség egy nyilvános ellenség és gyanús barátanak országja között fekszik, ő (*Shéridán*) egyebet nem kívánna Angliára való nézve is, hanem csak azt, hogy a' *Hannoverai* országlást folytató Tanácsosok *Londonba*, az Angliai ministerek pedig *Hannoverába* tétettethetnének által. — Hogyha *Frantzia Ország*, a' mint beszéllek, most már által látja, hogy nékie jobb országlás módjának kell lenni, nem külömben vólna a' dolog Angliára való nézve is. Ha a' napnyugoti Indiára olly nagy gond vagyon, mire való a' hofzízás halogatás? Mellynek okául azt állítja vala lenni, mivelhogy leg elébb is *Quiberon* ellen akartanak próbát tenni, a' hol csak ugyan egy tsep *Brittus* vére se omlott ki; de az emigránsoknak ki ontatott vérek, lehetetlen hogy igen nehéz tereh ne legyen, azoknak lelkek esmérteken, a' kik őket azon mézárzfékre küldötték. Már most még álmodni se kell az iránt, hogy a' napnyugoti Indiai szige-

tek el foglaltathassanak, hanem abban találhattuk örömünket, hogyha a' hozzánk tartozók az ellenség kezéből ki vétettethetnek. Tsak *Domingó* Frantzia és Spanyol részeinek el foglalására 30000 emberek kívántatnának. De különben is ezeken a' szigeteken olyan erőssen uralkodik a' halál, hogy azok a' Brittusokra nézve nem egyebeknek, hanem halálos házaknak lenni tartattathatnak 's a' t. mellyekre való nézve, a' Királyhoz küldeni akaró közönő levélnek, melly a' király tartott beszédet hagyná helybe, ő (*Shéridán*) egésszen ellene mond, és ha tsak ugyan még is a' dologból valami akarna lenni, a' királynak azt kellenék értésére adni, hogy a' jelenvaló háborúnak folytatására az Ország egy fillért se ad többet, mellyre való nézve a' békességnek mentől hamarább való meg kötésén rajta légyen.

Jekinson azt mondotta: Hogy a' jelenvaló háború nagy hasznokat szerzett, avagy tsak azért is, mivel az, Frantziák systemáját meg változtatta, hogy az ő felső, vagy az úgy nevezett vén tanácsosok házokban az *aristocratia* vett magának helyet, a' melly a' *democratia* ellen fog dolgozni, hogy már most a' Frantziák minden országglásnak fundamentomául a' *Tulajdont* Partyák lenni, és hogy *Roberspier* meg bukkott. Magára Angliára nézve is ezen háború az a' jót szerzette, hogy a' Jakobinusok principiumai, és a' revolutiónak ki ütése meg gátoltattak. És valameddig Hollandia és Belgium a' Frantziák alatt lésznek, mind addig a' Frantziákkal békességet kötni nem lehet, mivelhogy Anglia a' maga kereskedésének egy negyed részét azon országokkal folytattya. A' Frantziák assignátái iránt való fundamentom is igen világos és erőss; mertha szintén azok 720 millió font sterlingre mennének is, a' mellyek különben is többet nem érnek, hanem tsak a' menyit az a' papiros ér, a' mellyre az ő árrok nyomtattattak, azoknak is még valamely fátuma

következhetik. Jó lenne azért el várni, hogy a dolgoknak folyása merre felé határozódik meg Frantzia Országban, és a' békesség kötéséről az után kellene kezzélleni.

A' Generál *Tarltton* maga értelme ki jelentése is tsak azt tette, hogy ő a' thrónusról való beszéd iránt igen nyughatatlan, minhogya Anglia iránt való aspectusok nem mindennél kellemetesebbek. Az assignátákra való nézve az Amérikában lett győzedelmei a' Frantziáknak minden reménységet füstbe hajtának. Olasz Országban is majd győzedelmeskednek a' Frantziák, minthogy a' Spanyolok ellen vezérelt trupjaikat is már oda útnak indították. *St. Domingót* is meg venni, tsak annyi, mintha egész Amérikát meg akarna venni az ember. Jó lészzen a' *Quiberon* állapotjára vissza tekinteni; mert ha az ember a' mostani systema mellett vakmerőül meg marad, egyebet ugyan a' szereztsétlenségnél előre nem láthat. 's a' t. — *Ezen tzikkelynek folytatását a' jövő posta napra haggyuk.*

* * *

Az **O**ctob. 30-dik napján költ *M. Kurir* 35-dik darabjának 559 lapján, a' 15-ik sorban, nem *Spissich*, hanem *Stipsits* Oberstert kell olvasni, a' ki mind a' Török, mind a' Fr. háborúban sok próbáit adta hadi talentomainak, és vitézségének. —

* * * * *

Gróf *Wurmsertöl* 24 óráig tartó gondolkozásra való időt kért és nyert is *Manhejm* várasa.